

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION IN-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV. — LETO IV.

CLEVELAND, O., PONDELJEK (MONDAY) JAN. 10th 1921

ST. 7 (NO.)

Single Copy 3c Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

Za boj delavskih pravic.

Indianapolis, 9. jan. — Danes je vrhovni urad "United Mine Workers of America" razposlal na 4,000 krajevnih unij pisma, na 4,000 krajevnih unij pisma, katerih šteje organizacija 553,000, plačal dva mesece po \$1 posebne naklade, katero se bo porabilo za pomoč štrajkarjem v West Virginiji in Alabami. Tozadevno naznanilo je podal nocoj v javnost Ellis Searles, urednik lista "Mine Workers Journal."

Premogarska organizacija podpira 50,000 štrajkujočih premogarjev v obeh omenjenih državah; do 4. januarja se je dalo v ta namen iz organizacijske blagajne že \$1,345,000.

"Trpljenje, kateremu so bili podrejeni, možje, žene in otroci v teh dveh krajih iziva občudovanje vsakega člana unije," pravi v pismo, katero se je poslalo na vse krajevne unije.

"Pogladilo se jih je iz njih stanovanj, odrekli so jim je pravico svobodnega zborovanja, podrejenosti regulacijam civilnih stražnikov, katere so najeli premogarski operatorji, in represivnim vojaškim regulacijam, katere se uvajajo državne in zvezne čete, poklicane v ta premogarska okrožja."

"To junaško obnašanje hrabrih mož in žena, ki se bore proti silam korporacijskih sil, zahteva naše popolne podpore."

Kot poroča vrhovni tajnik W. Green se bo s to naklado dobilo v blagajno približno en milijon dolarjev, kar se bo vse porabilo štrajkujočim premogarjem in njihovim družinam v pomoč.

KERENSKI V PARIZU.

Pariz, 9. jan. — Jutri se bo vršilo v Parizu nekako rusko zborovanje pod imenom "ruska ustavodajna skupščina," kateri bo predsedoval Kerenski. Na tem zborovanju se bo protestiralo proti zavezniškemu posredovanju v Rusiji. Istočasno bo zborovanje odobrilo širjenje propagande za prevrnitev sedanje sovjetske vlade.

Pričakuje se, da se bo Wrangla strogo obsodilo radi njegovega ravnanja na Krimu. Paul Miljukov, ki je bil prvi revolucionarni ministrijski predsednik Rusije, bo najbrže aktivni predsednik zborovanja, Kerenski pa častni. Navzočih bo 35 delegatov, med njimi veliko število poznanih ruskih revolucionarjev.

Prva točka na programu bo obsodba obnove trgovine z Rusijo, ker to bi se smatralo enakim priznanju.

Toda Kerenski se v tem razlikuje od ostalih, ter se pričakuje, da bo glasoval za obnovo trgovinskih odnosov, ker pravi, da v postavitvi trgovinskih odnosov bo ona vrv, na kateri se bo obesil Lenin.

PREMOGARJI BODO SOJENI 19. JANUARJA.

Williamson, W. Va., 9. jan. Naznanja se, da se je obravnava 34 mož, ki so obtoženi ubojstev v zvezi s popadom med premogarji in privatnimi detektivi do katerega je prišlo lani meseca maja, definitivno določila na 19. januarju. Prvotno so se imele obravnave vršiti že meseca septembra. Sodnik bo R. D. Baily.

Blagoslovi prohibicije.

Chicago, 9. jan. — Kot je razvidno iz poročila dr. James W. Hall-a, ki je predsed. gomisije za umobolne, naznanja, da odkar je uveljavljena prohibicija, so se sluščaji umobolnosti vsled zavzivanja alkohola zelo povišali.

Dr. Hall poroča, da je bilo število teh slučajev v decembru 1920 za 35 procentov višje kot za prejšnje leto, v novembru pa za 16 procentov. Dr. Hall pravi, da iz tega sledi, da prohibicija pravzaprav ni učinkovita ali pa ima sedanje alkoholična pijača v sebi več strupa.

Boji med Turki in Francozi.

Carigrad, 9. jan. — Poroča se, da so Turki vpriporili več poizkusov, da zavzamejo mesto Anitab, in da se Francozi umikajo na močnejše pozicije, nakar bodo vpriporili proti-napad.

Medtem pa se nadaljujejo hudi boji. Neka brzjojavka od 10. decembra pravi, da so se Francozi v Anitabu pripravili za boj. Poročilo dostavlja, da so vsi ameriški rešilni delavci na varnem.

Isto poročilo tudi pravi, da se boljševiki odločili, da ne bodo nastopili proti Georgiji, ker sedaj lahko trgujejo z zunanjim svetom potom Batuma. Tudi so mnjenja, da je Georgija sedaj pod njih absolutno kontrolo, kajti odvisna je od Batuma za olje, in to ekonomsko orožje smatrajo boljševiki dovoljno za protekcijo svojih interesov.

Batum, Transkavkazija, 9. jan. M. Divani, armenski sovjetski delegat za turško-armensko mirovno konferenco, ki se bo vršila v Aleksandropolu, je odpotoval v Angoro, da obvesti turške nacionaliste, da jim bo ruska sovjetska vlada odrekla vso pomoč, ako pridejo do sporazuma s carigradske turške vlado, s katero se sedaj pogoja.

Boljševiška misija v Angori si prizadeva, da napravi konec tozadevnim pogajanjem. Poroča se, da je odšla v Angoro družba 200 boljševiških častnikov, da vezba jo turške nacionalistične čete, in več turških častnikov se nahaja na poti v Moskvo.

PROTI ZVISANJU DELAVNIH UR IN ZNIZANJU PLAC.

Paterson, N. J., 9. jan. — Več kot 200 unijskih delavcev, ki so zaposleni v tukajšnjih tovarnah za svilo, bo jutri prišlo na dele 40 minut kasno. Tako je ukrenila delavska organizacija, ko so tovarne naznanile, da se zopet upelje 48urni teden, in da se plače znižajo 10 do 20 procentov.

— Radi brezprimernega divjanja proti kršiteljem prohibicije v Clevelandu, je v zvezni prisilni delavnici v Cantonu zmanjkalo prostora. Od vseh jetnikov, ki so bili poslani tjakaj v preteklem tednu, jih je 107, ki so bili obsojeni radi prohibicije. Sedaj se bo nekaj jetnikov poslalo v poboljševalnico v Warrensville.

— Pismo ima v našem uradu Ludvik Zajc.

— Lastnike avtomobilov se opozarja, da je 20. januar zadnji dan, da dobijo novo avtomobilsko licenco.

Socijalistično gibanje na Japonskem.

Tokio, 9. jan. — V Tokiju je zadnje čase opaziti veliko živahnost socijalističnega gibanja.

Pred par dnevi se je v predmestju Singawa vršila neka javna zabava, katere so se poslužili socijalisti, ki so obdržali govore ter razdeljevali socijalistično literaturo. Ko je dospela policija, so socijalisti zbežali.

Prejšnjega popoldne je prišlo med policijo in socijalisti do spopada, ko so prvi vdrl v neko prodajalno kemikalij, v kateri so bila razstavljena socijalistična dela. Policija je socijalistične knjige zaplenila in socijalisti sedaj groze, da tožijo policijo za povrnitev njih lastnine.

Prizor iz življenja "višje družbe".

Boston, 9. jan. — Ko je prohibicijski uradnik McCarthy v družbi policije vdrl v neko hišo, ki je bila osumljena, ga je zadelo veliko presenečenje, kajti našlo se je veliko igralnico za denar, prirjeno popolnoma po vzorcu slavnih igralnic v Monte Carlu.

Zbranih je bilo kakih 200 oseb, moških in žensk, iz "višje družbe." Nastala je velika zmešajava, v kateri jih je ušlo kakih 110. Dvdeset oseb je bilo aretiranih.

Zaplenilo se je tudi veliko zaloge opojnih pijač. Skrita igralnica je bila opremljena z ruletami in vsemi drugimi pripravami, kakršne se vidi v Monte Carlu.

GOMPERS V MEHIKI.

Mexico City, 9. jan. — Danes nekoliko pred poldnem je dospelo v Mexico City 14 zastopnikov Ameriške delavske federacije skupno s predsednikom Samuelom Gompersom, da prisostvujejo konferenci vse-ameriške delavske federacije, ki se prične jutri.

D'ANNUNZIO OSTANE NA REKI?

Trst, 8. jan. — Kot se zatrjuje, namerava D'Annunzio ostati na Reki. To se sklepa iz tega, da je poslal v Benetke veliko naročilo za civilne obleke, in da si je najel eno izmed največjih vil na Reki. Medtem ko je večina legionarjev odšla iz Reke, pa se izjavlja, da četa ki je tvorila D'Annunzijevo telesno stražo, nikakor neče izročiti orožja.

— Vse collinwoodske ženske in deklete so vabljenne na skupen sestanek ženskega odseka Slov. Del. Doma, na katerem se bo ukrepalo o pripravah za prihodnjega veselico, ki bo prirejena v korist Doma. Sestanek se vrši v torek 12. januarja v Jos. Kunčičevi dvorani ob 7:30 zvečer.

— V našem uradu ima pismo iz stare domovine Ivan Primar.

— Martin B. Daly, predsednik East Ohio Gas Co., je večeraj izjavil, da bo direktoriju družbe priporočal, da se takoj po 6. februarju, ko premine sedanj kontrakt, čim hitreje mestu odvzame plin. Medtem pa se mestna vlada tudi pripravljala, da napravi svoje, ako bi družba hotela grozljivo izvršiti.

— "Vzrok, da so ljudje danes brez dela, tiči v tem, da je današnji ekonomski sistem fundamentalno napačen," se je izrazil sinoči v Engineer dvorani v predavanju prof. S. Nearing.

Suhači so na delu.

Washington, 8. jan. — Suhači so na delu, da se dovoli čimvišja svota za vsiljenje prohibicije. Zahteva se od kongresu, da določi \$7,500,000, katere naj se porabi v suhaške pogone.

Aprovizacijski komitej je v svojem poročilu, katerega je podal poslanski zbornici, zahtevalo svoto prokrajšal za en milijon, zato se suhači sedaj pripravljajo, da se v poslanski zbornici tozadevno priporočilo zavzre, in dovoli polna svota. Suhači argumentirajo, češ, da se veliko več nabere v obliki davka in kazni, kot pa pa se potroši za vsiljenje prohibicije.

Suhači pravijo, da celo zahtevana svota ni velika, ker deset držav je, ki sploh nimajo zakonov za vsiljenje prohibicije, ter je torej le od zveznih prohibicijskih uradnikov odvisno, da-li se prohibicijski amandment iznolnjuje ali ne.

Vlada je v preteklem fiskalnem letu dobila \$20,000,000 v obliki davkov na pijačo, v obliki denarnih kazni \$795,000, en milijon pa so bili vredni avtomobili, katere se je zaplenilo, ko se je na njih prevajalo opojne pijače.

Anglija obtožuje Irsko.

London, 8. jan. — Angleški kabinet je danes izdal svojo dolgo obljubljeno "belo knjigo" z ozirom na Irsko, da se podpre Lloyd George-ovo trditev, da so Sinfajnovci tekem vojne kovali zaroto z Nemci, da zasadijo Angliji nož v hrbet.

"Bela knjiga" obsega 60 strani dokumentov, v katerih se v podrobnosti razpravlja o zvezah, ki so baje obstojale med John Devoy-em, urednikom new-yorskega irskega lista, "Gaelic American," sodnikom D. F. Cohalan-om, prominentnim irskim voditeljem v New Yorku, in prof. McNeill-om iz Dublina in pa med grofom Johannom Heinrich von Bernstorffom, novskim poslanikom v Washingtonu.

Eden izmed objavljenih dokumentov izkazuje, da je von Bernstorff svojemu poročilu od 16. feb. 1917 glede potoplenja Lusitanije dodal sledeče: "Devoy mi poroča, da se ustaja na Irskem prične ob veliki noči. Pošljete orožje v Limerick."

Dokumenti izkazujejo, da je nemška vlada obvestila poslaničnika, da se bo v Trades zalivu izločila 20,000 pušk. Berlin je obnem prosil Bernstorffa, da drži zadevo tajno, in da preskrbi za prevoz. V nekem drugem dokumentu se hoče dokazati, da je sodnik Colahan prigovarjal nemški vladi, da priredi napad na Anglijo iz zraka, in da se v istem času napade tudi z morja in izkrcata čete na Irskem.

Ta dvojni napad naj bi se po Cohalanovem načrtu izvršil istočasno zuporom na Irskem. Tako naj bi bila Nemčija po Cohalanovem načrtu zasedla irska pristanišča, ki bi ji služila za bazo njenih podmarninov, s čemur bi se bila lahko odločila vojna.

TOVARNA PRICNE Z OBRA-TOVANJEM.

Galion, O., 8. jan. — The Galion Iron Works and Manufacturing Co., ki je ena izmed največjih tovarov v mestu je naznanil, da se takoj prične obratovati s polno paro.

Detroiti mehaniki v Rusiji

Pariz, 8. jan. — Brezlično poročila iz Moskve, ki pravi, da je zaposlenih v Donec premogorovni pokrajini veliko število raznih mehanikov iz Detroita, je povzročilo v tukajšnjih diplomatskih krogih precej ugibanja, posebno še, ker prihaja iz Berlina drugo poročilo, ki pravi, da se sedaj nahaja tamkaj 4,000 Amerikancev, ki so na poti v isti kraj, da delajo v tovarnah.

Večina Amerikancev, ki se sedaj muče v Berlinu, je izvežbanih v konstrukciji avtomobilov.

Avstrija v veliki stiski.

Berlin, 9. jan. — Finančni in ekonomski položaj je tako slab, da je sedanja krščansko-socijalistična vlada pričela resno razmisliti možnost, da se obrne na medzavezniško reparacijsko komisijo, da prevzame avstrijsko vlado in izvršuje vladne posle.

Vsi poskusi v parlamentu, da se ustvari večina, so ostali zaman, kajti socijalni demokrati pod sedanjimi okolščinami sploh nečejo slišati o koaliciji.

Ker ni Francija do sedaj držala nobene svojih obljub za preskrbo posojil, vlada v avstrijskih krogih velik skepticizem z ozirom na obljube za pomoč v bodočnosti.

Zato se je vlada sedaj izjavila, da je pripravljena odstopiti in izročiti vlado zaveznikom, kateri naj nosijo odgovornost, da napravijo iz propasti Avstrije, kar hočejo.

UKRAJINSKA IN RUSKA SOVJETSKA REPUBLIKA STA SKLENILI POGODBO.

Stockholm, 9. jan. — Poročilo iz Helsingforsa pravi, da sta ruska in ukrajinska sovjetska republika 28. dec. v Moskvi podpisala vojaško in ekonomsko pogodbo, ki določa, da bosta imeli skupen komisariat ali ministertvo za narodno obrambo, zunanje zadeve, finančno, trgovino, delo in promet.

ZDRAVNIK USTRELJEN.

Akron, 8. Jan. Neki maskiran bandit je nocoj nekoliko po 9. uri ustrelil dr. G. A. Theiss-a, stara 45 let. Umor se je pripetil v zdravnikovem uradu. Morilec je pobegnil. Ker so v žepu zdravnika našli \$40, se smatra, da uboj ni roparskega značaja.

LEP DUHOVEN.

Passaic, N. J., 8. jan. — Rev. Cornelius Demsel, bivši pastor tukajšnje reformirane nizozemske cerkve, je bil danes aretiran, ker je obtožen kršitve Mannovega zakona proti belemu suženjstvu.

Aretacija je posledica duhovnega bega z Miss Trino Hannenburg, ki je pripadala njegovi župnici. Sedaj ga toži Miss Hannenburg sama, in pa njeni starši. Ko je aretirani duhoven, ki ima že odrasle otroke, prišel iz svojega doma v spremstvu šarifa, se je pred hišo zbrala veliko množica ljudi. Aretiranec ni maral odgovoriti na nobeno vprašanje, ki so mu jih stavili poročevalci. Bil je izpuščen na prosto, ko je bila položena zahtevana varščina \$5,000.

RUSKI VTISI.

Disciplina je očitno jako dobra, in obnašanje vojakov v mestu Minsku je obstojalo iz obiskovanja gledališč, koncertov in kinomotografov, ali pa so plesali v parkih z ruskimi blondinkami. Se nikdar preje v mojem življenju nisem videl puritanske armade, in bil sem presenečen, nad temi mladimi možmi, častniki in vojaki, ki niti ne pijejo, kvartajo ali razgrajajo po krčmah, ter tudi ne potrebujejo najetih prostitutk, kot se to godi po zapadnih deželah.

Ako se čitatelj vpraša, zakaj rdeče armade ob vsaki priliki porazijo "bele", moram podati kot prvi vzrok ta, da so rdeče armade vedno trezne. Slišal sem več poročil od očitidcev, kako so "bele" čete ob zavzetju raznih mest vodile življenje pijančevanja, nemoralnosti in ropanja, pri čemur so bili čisto voditelji častniki sami.

Med premori boja in dela se izpremeni rdeča armada v nekaj mesecih in političnim zborovanjem podobnega. Vodi se brezštevna vrsta tečajev za vsako stopnjo inteligence, pričeni z bralnimi vajami za analfabete.

Slišal sem kmete, kako so se čudili, ko je kmetiški fant, ki je šel v armado, ne da bi znal napisati lastno ime, pričel pošiljati domov pisma, ki so bila celo jako čedno pisana. Kot ponavadi se tudi tukaj izobrazba izpremeni v propagando, in armadi se da popoln pouk o marksitičnih principih.

V stari caristični armadi je bilo upeljano takozvano "dobesedno poučevanje," ki je obstojalo iz tega, da so se morali vojaki učiti na pamet pravila, kako pozdraviti razne vrste generalov in nadvojvod. Kot pravi Tuhačevski: "V prejšnjih časih je bilo vsako govorenje o politiki prepovedano; armada je bila čreda, katero je kontroliral razred aristokracije. Sedaj pa vsak posamezen vojak razume, zakaj se bori; bori se za ideje, ki so poznane vsem delavcem, in pa za svojo zemljo. On ve, da ako bo premagani, bodo izgubljeni vsi sadovi revolucije, in da se bodo vrnil delodajalci in veleposestniki."

Kolikor mi je bilo mogoče izvedeti, ni rdeča armada iznašla nič posebnega z ozirom na vojno taktiko. Ob neki priliki sem opazoval v Vladimiru izboren polk protovojščev, ko je paradiral na predvečer odhoda na fronto. Večina vojakov je obstojala iz močnih in postavnih mož. Oprema, ki je obstojala iz škornjev, šotorov, blanketov in kožuhatih sukenj, kar so vse preskrbele krajevne unije, je bila v izvrstnem stanju.

Častniki, sami komunisti, izvežbani v Trockijevi vojaški akademiji so poznali svoje delo, posebno vaje za začetni spopad so bile dobro izvršene. Rdeča armada se ne briga na svojo zunanost, in vojaki, posebno na nemarjeno, toda vendar vztrajajo na pohodih jako dobro, in opravljajo svoje naloge. "Častnikom" — ob vsaki priliki, ko sem rabil to besedo, se me je popravljalo — se salutira, toda znake svoje stodpnje nosijo le, kadar so v službi. Kadar niso v službi, se sploh ne razlikujejo od navadnih vojakov. Izvrševati imajo dodeljeno jim dolžnost, toda nikakor ne tvorijo razreda. Večina častkov se mi je zdela privlačnega tipa; večinoma so mladi, polni drz-

nosti, toda točni v izvrševanju svojih dolžnosti. Velik del jih je bilo že v stari armadi: ti so bolj ali manj socijalistično nadahnjeni, drugi pa so bili dvignjeni iz vrst navadnih vojakov.

Srečal sem se s samo dvema carističnima častnikoma, ki sta se pridružil boljševiški revoluciji, in celo aristokracija teh dveh je bila dvomljiva. Veliko bolj tipična prikazen med častniki je veleposestnik, katerega premoženje se je zaplenilo. Izgubil je seveda svoje posestvo, toda kmetje so mu pustili njegovo bivališče, in so mu često prinesli celo darila v obliki raznih pridelkov. Te vrste tipi so ponavadi služili najprej v Judeničevi armadi, toda so dezertirali v celoti, ker so prišli do zaključka, da so samoljubni "beli" generali nič vredni, drugič, da bodo boljševiki najbrže ostali na krmilu, in tretjič, da ententa ne misli resno podpirati proti-revolucionarjev, temveč da deluje le nato, da bi se nadaljevala s civilno vojno, na kateri nač. bi se Rusije trajno oslabilo.

Ti mladi možje so polagoma pričeli simpatizirati s komunitičnimi idejami, in jako ugodno so bili presenečeni, ko so njihove žene pred in po porodu dobivale posebna prvenstva. Stari caristični profesionalni častniki, ki so stopili v armado iz samo koristi lovskih namenov, ne stejejo vednosti. Nekateri se je pronašlo za nesljivim in so se pomešali med ostalimi, druge se je odpravilo kot nezanesljive.

Poveljstvo armade je sedaj tako homogeno in tako splošno prepreno z duhom revolucije, da se civilna komisija, ki izhaja iz francoske revolucije, obdržuje le še za večje vojaške enote, medtem ko je bila od začetka prideljena ena vsakemu bataljonu. Najbrže se bo civilne komisije pri armadi sploh odpravilo.

Brezpotrebno bi bilo naštevati v podrobnosti nagle uspehe rdeče armade nad Poljaki. Do srede junija ni le dobila nazaj Kijeva, ter poglajala Poljake iz Bele Rusije in Litvinske na njih narodnostno mejo, temveč je celo vdrla v Galicijo in stopila na poljsko zemljo.

Rezistenca poljskih armad je bila bolj slabotna, in strategija rdeče armade je bila do takrat veliko boljša. Tedaj pa je prišel na vrsto važen politični problem, katerega je bila treba rešiti.

Ta vojna je bila za Rusijo odlično defenzivnega značaja. Dobil je nazaj svoje ozemlje in dala sovražniku dober nauk. Ali naj pokaže svojo zmernost s tem, da se ustavi na njegovi meji in sklepe prizanesljiv mir?

Treba je dveh za sklep treznega miru, in bilo ni ničesar, kar bi dalo človeku misliti, da so bili za kaj takega pripravljene poljaki celo sedaj.

Toda London, ki je bil očitno v nemirjen radi boljševiških uspehov, je tu pričel posredovati. Bal se je, da bi se zmogoslavna ruska armada zapodila proti nemški meji. Lord Curzon je predlagal precej povoljno poljsko mejo, in je ponudil zavezniško posredovanje za sklep miru.

Bilo je lahko smešiti to novstališče Anglije, ki je tri leta delala na vse kriplje, da uniči revolucijo, in Mr. Churchill je oskrboval Poljsko celo z orožjem.

(Dalje prih.)

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Incorporation. 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.

United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastnje in izdaja za
Ameriško-Jugoslovska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravništvo.

CLEVELAND, O., PONDELJEK (MONDAY) JAN. 10th 1921

104

RADIČ.

Štefan Radič je danes politična moč prve vrste. Od preganjanega političnega zločinca ki je po uradnih in ne-uradnih zatrdilih spletkaril proti novi jugoslovanski državi v tajni zvezi s Habsburžani in z Italijani na Reki in romal zato pred sodišče in v zapor, se je povzpel čez noč do prvega političnega veljaka na Hrvaškem, kateremu je na zadnjih voltivah izrazila svoje zaupanje ogromna večina hrvaškega naroda.

Pojav, da postanejo politični zločinci in veleizdajalci, kateri so danes bili obsojeni na smrt na vešalih, jutri gospodarijo političnega položaja in zasedejo ministrske stole v zgodovini zadnjih let ni nov. Kaj so bili Pašič, Stojan Protič in njihovi tovariši pred 20—30 leti? Dumarski revolucionarji, ki so morali ali bežati iz svoje domovine ali pa čakati v ječah na svoje odrešenje. Danes so ti isti možje vodilni državni velike jugoslovanske države. Tudi na Ogrskem ni bilo po l. 1848. nič drugače. Košut je postal minister in ekscelencija in ž njim vred še mnogo drugih poznejših veljakov.

Radič je postal čez noč politična moč na Hrvaškem. Vprašanje pa je, ali samo za danes ali trajno? Ali naj njegov uspeh pripisujemo le trenutni politični konstelaciji in trenutnemu razpoloženju kmečke mase, ali naj ga pripisujemo veliki naravno sili in trajni privlačnosti njegovega političnega veroizpovedanja?

Odgovor na to vprašanje nam more dati Radičev političen program in pa današnje razpoloženje večine trvaškega seljaštva.

Radičev program je kmečki program. Po njegovem nauku naj ima vso oblast v rokah kmet ki je glavni činitelj v državi. Gospoda ni nič, kmet je vse; zato naj tudi samo kmet vlada samega sebe. Če pa naj ima kmet vso oblast v svojih rokah, potem je nepotreben kralj, nepotreben cesar, nepotreben dvor.

Radičev program je torej program kmečke mase z republikansko primesjo.

Jako interesantna pa bi bila ugotovitev, če bi bila sploh mogoča: Zakaj so kmetje tako vneti za Radiča? Ali zaradi njegovega kmečkega programa ali zaradi republikanskega gesla?

Usoda kmečkega naroda na Hrvaškem je bila do naj-novejšega časa usoda od fevdalnega veleposestnika zatiranega kmetiča. On ni bil gospodar svoje zemlje — to je bil grof: on se je imenoval kmeta, a ni bil kmet, ampak

samo kmečki delavec: on je zemljo obdeloval, plodove pa so uživali drugi, njemu tuji in neznani ljudje, ki niso našli zanj nikdar lepe ali prijazne besede ampak same kletvine in po navadi še pasji bič. Ti tuji in neznani ljudje do po bogve dakšnem pravu posedovali vso zemljo, kar jo je kmet s svojimi očmi premeril in pregledal, na stotine in tisoče oralov. Šopirili so se razkošnih gradovih in zapravljali dan za dnevom in noč za nočjo okrvavljeni kmečki znoj. Seljak sam pa se je valjal v blatu, njegova koliba je bila spletena iz vrbovov šib in srečen je bil, če je bila ometana z ilovico. Pridelal je pšenice na stotine centov, jedel pa koruzo, pasel je na tisoče svinčet a košček mesa je snedel morebiti enkrat na leto. Ali je čudo, če je začel kmet v takih okolnostih rezonirati? Pa če je bolj preklinjal boga in hudiča, očeta in mater in sebe in svoje tovariše — vse je ostalo pri starem! Trda roka visoke gosposke je verovala z nebrojem žandarjev stari sveti družabni red in pomoči ni bilo od nikoder.

Tudi tolažilne besede ne. Varuhi postave so živeli v mestih in trgih in se razpajdašili v hrvaškem objemu z grofi in baroni. Posvetna in duhovna gosposka sta stali mirno ob strani in nikdar ni našel hrvaški kmet zaslombe. Slovenski kmet je našel oporo vsaj pri nižji duhovščini, ki mu je dajala brezplačno različne nasvete, poslušala njegove skrbi in težave in ga tolažila sicer samo z upi na nebesa, ampak vsaj nekaj je bilo. Odtod tudi moč duhovščine pri našem kmečkem ljudstvu. Hrvaška duhovščina ni bila taka, posvetna inteligenca pa že celo ne. Advokatje so drli ljudi v družbi z judi in drugimi pijavkami, trgovci so jih sleparili in goljufali, kjer so mogli in uradništvo na Hrvaškem je postopalo s kmeti skrajno surovo, ker to je bila "kavalirska" gesta in grofovska navada, katero je bilo treba posnemati kar so storili toliko lažje, ker niso hoteli zaostajati za tuji, katerih je bilo med njimi veliko število.

Ali je potem čudno, da se je zajedla v srca hrvaških kmetov silna mržnja do "gospode"? V gospodi, ki je paševala na Hrvaškem, je videl kmet svojega največjega sovražnika svojega trnoga in krvosesa. "Gospod" je bil zanj leni trot, ki se masti in živi od žuljev delovnih kmečkih mas.

V takem razpoloženju kmečke mase se pojavi v Zagrebu človek, ki oznanja nov evangelij: Kmet mora biti gospodar, kmet mora vladati! Ali je čudno da je na mah vse drlo za Radičem in kakor iz enega srca zakričalo: "Doli z 'gospodo', doli s tirani, živel kmečki revolucionar Gubec, živila republika!"

Tu tiči Radičeva moč. Kdor pa pozna izvor njegove moči se ga ne bo bal. Dajte ljudem to, kar je njihovo, pa bo dobro. Dajte tem zemljo, katero obdelujejo. Dajte jim pravice, ki jim pripadajo. Predvsem pa jim dajte dobro upravo in pošljite med nje ne nad nje tako uradništvo, ki bo prosto starega fevdalnega duha, in ki bo znalo s kmečkim ljudstvom občevati ne le v njihovem jeziku, ampak tudi s srcem in čutenjem.

Kadar bodo hrvaški kmetje dobili to, potem se Radiča ne bo več treba bati. Dokler bodo pa ostali brezpravno raja, se bo rodil Radič za Radičem, eden hušji kakor drugi z republiko ali brez nje, ampak vsak proti "gospodi". To je jedro hrvaškega kmečkega vprašanja. Hrvaškega kmečkega vprašanja ni ustvaril Radič, ampak kmečko vprašanje je rodilo Radiča. On je plod hrvaških razmer in ne njihov povzročitelj.

Dvanajsto poglavje.

Od Marije nisem slišala besede o plesu. Drugi dan sem imela zelo veliko dela in sem bila tako utrujena, ko je bilo treba iti spat, da sem naročila Jeny, da me ne zbudi zarana. Zbog tega sem bila precej nejevoljna, ko je malo pred osmo uro stopila v sobo. Bila sem zelo zaspala, da mi je Brattisch prinesel pismo od prestolonaslednika. Vsebovalo je samo nekaj vrstic.

"Govoriti moram s teboj sam," je pisal Rudolf. "Počakaj me danes popoldne ob petih; pazi, da boš sama. Jeny, naj pa gleda, da bo na služabniških stopnicah zrak čist."

To pisanje me je naredilo grozovito nervozno, bila sem pa tudi jako srdita; ker sem močno občutila pomanjkanje obzirnosti glede napačne pozicije, v katero me je njegovo vedenje moralo postaviti. Sklenila sem, da ne bom imela ničesar več opraviti z njim in njegovimi zadevami, ker sem vedela, da bi mi cesarica nikdar ne odpustila, ako bi kdaj izvedela o ulogi, ki sem jo igrala.

Ko sem razmišljala o dogodkih zadnjih dni, sem bila bolj kakor kdaj presenečena, po Rudolfovem vedenju. Spomnila sem se goedeolskih dni, ko je delal porogljive opazke o moji poziciji tam ter me je imenoval zaupno nadzornico cesaričnih konj, ter je zasmejal naše preprosto življenje v Monakovem. Čutila sem tudi, da me ni rad imel zaradi naklonjenosti, ki jo je njegova mati imela do njega. Navsezadnje so mi prišli živci v navadno stanje. Skočila sem iz postelje ter napisala batrancu pismo, da ga nikakor nočem videti.

Pozvonila sem strežnici. "Nemudoma se opravi," sem rekla, "ter nesí tole pismo na dvor. Vprašaj po Lescheku in pazi, da ga ne oddaš nikomur drugemu kot njemu."

Ko se je vrnila, sem bila že malone vsa oblečena, ali nobene besede ne morejo izraziti mojih čustev, ko

Iz stare domovine.

Prepoved nemških listov. Vlada je odtegnila poštno dovoljenje dunajskemu listu "Neues Wiener Tagblatt," ker hujska proti naši državi.—Mi smatramo danes, po 2 letih državnega obstoja, ko so razmere v državi že precej drugačne kot so bile spočetka, to za popolno odveč. Co je naša država res že tako trhla, da jo bo podrjal zakoten članik kakega se bolj zakotnega nemškega lista, potem je tudi vse prepovedi ne bodo rešil. Če je pa močna, bo pa prenesla tudi nekaj obskurnih časniških sunkov in v tem slučaju pustila bedakom veselje.

Manipulacije z moko.—O manipulacijah raznih mokrjev z moko smo že obširno poročali. Včeraj so bile tako pred okrajnim kakor tudi deželnim sodiščem zanimave razprave. Pred deželnim kot vzklincim sodiščem so včeraj celi dan trajale vzklincne razprave o "moki." Ivan Knez in tovariši so vložili pritožbo proti sodbi okrajnega sodišča v Ljubljani. Pozno zvečer je vzklincno sodišče razglasilo sodbe, ki je v bistvu potrdilo sodbo prvega sodnika. Obsojeni so: veletrgovec Ivan Knez na 14 dni zopora in 950 K denarne kazni (prvotno na 10 tednov zopora in 1000 K kazni), dalje mlinarja Franc Mihelič in Ivan Kuralt na en teden zopora, trgovci Jernej Skubič, Ivan Glavič in Ivan Piric na 4 dni zopora. Glede trgovca Rudolfa Zorca in mlinarja Pavla Behtoncija so potrdili sodbo prve instance. — Pred okrajnim sodnikom se je dalje obravnavala zadeva z "Mestno aprovizacijo" in "Zitnim zavodom." Razprava je bila preložena. Manipulacij z moko je bila obdolžena tudi "Gospodarska zveza," ki pa je znala dokazati svojo realnost ter je bila na to oproščena.

Porotno zasedanje je otvoril predsednik dr. Papež s slučajem Josipa Vidmarja, ki je v prepiru zdrogom ubil svojega soblanca Andreja Cetina pri gospe Česnojvarjevi v Kolodvorski ulici v Ljubljani. Vidmar se zagovarja s tem, da Cetina ni nameraval ubiti, ampak se mu je zgodilo le po nesreči. Priči ga. Česnovar in Terezija Vidmarja ki je hlappa mirila označita Vidmarja kot mirnega in delavnega človeka. Cetina pa kot prepilčivega in silno na silnega. Votanta sta dv. svet. Hugolšek in nadsvetnik Hauffen, državni pravdnik pa je dvorni svetnik Bežek. Vidmarja pa je zagovarjal dr. Svigelj.

Tatvina usnja. Na 16 mesecev

težke ječe je bil danes pred ljubljansko poroto obsolen Albin Lemardič zaradi tatvine. Dne 27. jul. t. l. je v Gorici ukradel Mariji Colji večjo množino podplatov in usnja in skupni vrednosti 2052 lir. Usnje in podplate je prenesel preko meje v Jugoslavijo. Lenarčič je tatvine priznal.—Porotniki so soglasne potrdili njegovo krivdo.

Zgodba o pokrajinskih slikah. "Gospod! Nekaj nesramnega!—Meni, meni je nekdo ukradel dve pokrajinski sliki." Policijski uradnik sestavlja po šabloni ovadbo. "In vrednost?" "Gospod! Dvatisoč K najmanj!" Detektivki so začeli zasledovati tatu. Pokrajinski sliki ste izginili samo v fantaziji dotičnega gospoda, ki je postal vsled smrti svoje žene težko melanholičen. Tatu detektivki niso izsledili... Mož pa hrisi dve razglednici in sedaj govori: "S tema slika bomo spravili vso politiko v Jugoslaviji gor... Jaz, jaz bom regent..."

Charles Infroit, eden najbolj znanih pariških raziskovalcev X-zarkov, je te dni podlegel kot mučenik za zvišeno misel znanosti. Charles Infroit je žrtvoval svoje življenje, da prouči skrivnostne sile, ki tičijo v teh žarkih, žrtvoval ga je prid človeštva, katere mu je ustvaril večji del metod, ki so namenjene v svrhu radiološkega zdravljenja bolnikov in metod, ki odvarujejo zdravnika pred nevarnostmi v radiografičnem delovanju. Tragično je, da je moral pri ustvaritvi teh metod sam propasti. Leta 1908 so mu morali odrezati desno roko, ki so mu jo X-žarki sežgali. Pozneje se je isto zgodilo z levo roko. Navzlic temu, da so ga napadale težke fizične krize, povzročene od njegovega raziskovanja, in ga je v zadnjem času glodajče bolezen na hrbtnici popolnoma prikovala na postelj, je vendarle neumorno in stoično vodil dela svojih učencev s postelje, katero je dal prenesti v svoj laboratorij. Francozi so v ogromnem številu spremlili na poslednji poti enega svojih največjih mož.

Odkriti zaklad. Pri kmetu Jerneju v Kozarjih vladajo komične razmere. Jernej, človek male postave je kratke pameti. Zeni mladi "Lojci" je izročil popolno gospodarstvo in tudi "ključe do vsega gospodarstva, to je, žena ima denar in skrbi zanj. K tej kmečki družini je v septembru prišel mladi primorski begunc France Cepar s prošnjo, naj mu dajo hrano in stanovanje, on bo pa opravljal zato razna kmetijska dela, dokler si ne dobi službe pri dele-

gaciji financ kot iztirjalec davkov. France je dal hraniti gospodinji tudi nekaj dolarjev. Gospodinja je imela večji znesek okoli 6800 K shranjen v omari. Dne 5. oktobra pa je med popoldanskimi urami izginil znesek 6800 K, katerega so potem našli zakopane pod podom. Osumili so Franceta Ceparja, katerega so tudi aretirali in se je v terek moral zagovarjati pred poroto zaradi tatvine. Porotniki so zanikali krivdo tatvine, nakar je bil France Cepar oproščen.

"Slovenec" in minister Pribivčević. "Slovenec" in "Večerni list" sta svojevčasno podlo napadla ministra Pribivčevića. Priročila sta neko vest, katero je prvi prinesel "Balkan." Ministr Pribivčević pa je tožil oba lista. Tiskovna pravda bi se imela 15 t. m. pred sedanjo poroto obravnavati. Oba lista pa sta raje sklenila poravnavo in "lojalno" vse preklicala. Obravnava vsled tega odpade.

Ne navadna smrt. Mali sinček Vladimir Božić na Viču je postal žrtev čudne opekline. Mati Roza, elektrotehnikova žena, je kuhala kosilo. Vladimir je sedel pri mizi ter jedel klobaso. V tem pride v kuhinjo njih prijateljica. Vladimir poskoči proti njej, pri tem pade tako nesrečno proti štedilniku, da je prevrnil lonec z vročo juho. Juha se nanj polije. Vladimir zadobil tako hude opekline, da je tekem dveh ur izdihnil.

Tatvina perila. — Pericam v Štepanji vasi in drugod je bila pokradena velika množina perila. Tudi v Spodnji Šiški je bila te dni velika tatvina mokrege, na prostem se sušečega perila. Tekom zadnjih dni je bilo za 10.000 kron perila pokradenega.

ZENSKA IZVRSILA SAMOMOR.

Canton, 7. jan.— Tu se je sinoči ustrelila 26-letna Anetta Walker. Ko je njen soprog hotel iti v njeno sobo, jo je našel zaklenjeno. Prišel je notri skozi okno ter našel ženo mrtvo na tleh prestreljeno skozi srce. Vzrok samomora ni znan.

ZAGONETNA SMRT KADETA.

West Point, N. Y., 7. jan.— Ob 9. uri danes dopoldne so našli mrtvega 19-letnega kadeta Oennisa Totten-a. Sedaj preiskujejo vzrok njegove smrti. Kot se govori, je bil mladenič zadnje čase bolj slabega zdravlja.

Razkrinkani Habsburžani

SPISALA GROFICA LARISCH.

Pozneje sem izvedela vse o Marijinem vedenju tistega nesrečnega večera, ki se je nad njim škandalizirala vsa dunajska družba. Ples je bil sijajna priziditev in cesarska rodovina je bila privlačiče vseh oči, po večini zbog njene lepote, nekaj pa tudi zaradi tega, ker je seme, ki ga je zasejala jezičnost gosposda Pechyja, že začelo roditi sad. Rudolfovo ime so družili z njenim in mnogo dobro poznanih žensk je gledalo Marijo z grajajočimi pogledi. Tako ravnanje je razkačilo že itak presilno razdraženo dekle, in ko so cesarski gostje stopali po plesni dvorani in nagovarjali svoje znance, je Marija kar koprnela po maščevanju. Nasmehnila se je, ko je Rudolf izpregovoril nekaj besedi z njo, ko pa je Štefanija prišla mimo, ji je pogledala naravnost v obraz in ni priznala njene navzočnosti. Oči obeh žensk so se srečale, in pripovedujejo mi, da so bile pa že take kakor dveh tigrij, ki pazita na skok.

Gledaki so ostrmeli, in ravno ko so vsi ugibali, kaj se bo zatem zgodilo, je Marija udarila enkrat, dvakrat z noge ob tla z izrazom največjega zaničevanja, nato pa je vrgla glavo nazaj.

Baronica Večera, ki je vsa prestrašena opazovala ta prizor, je zdaj prihitela vsa rudeča od jeze in sramote vsled javnega razaljenja prestolonaslednice po svoji hčeri. Prijela je Marijo za roko in pohitele iz dvorane. Njen odhod je izzval celo poplavo gojenj, in kmalu so se malone vsi navzoči, ki so bili marsikdaj delžni gostoljubnosti baronice Večere, kot "dobri kristjani" veselili bližnje družabne propasti njene hčere.

mi je vrnila moje lastno pismo, rekoč, da je prestolonaslednik odpotoval iz Dunaja v Luksenburg. Ta nepričakovana zavira mojih načrtov me je močno vznemirila. Jeny je bila prepričana, da je moj bratranec res odpotoval, ker so snazili njegove sobane, ko je tja dospela.

Nobene rešitve ni bilo videti zame. Spoznala sem, da je bilo brez pomena še nadalje poskušati izogniti se temu razgovoru, in vdala sem se v svojo usodo. Bil je teman, mrglen dan; ure so se premikale s svinčnimi nogami, ali točno ob petih je prišel Rudolf. Prestolonaslednik je bil zavrt v svoj vojaški plašč, kakor ob prvem obisku, vendar me to pot ni pozdravil. Bil je silno razburjen in prve njegove besede so bile:

"Marija — ako mi ne pomagaš, je vse izgubljeno!"

Sirmela sem vanj (ne da bi izpregovorila besedico. Bratranec je bil ves izpremenjen; bil je videti bled in izmučen in v očeh mu je svetila tista čudna volčja svetloba, ki sem jo vedno opazila, kadar je bil razburjen. Občutila sem, da se je nekaj strašnega zgodilo; nekako hipnotičko čustvo me je obšlo, in čutila sem, da se ne bi mogla braniti storiti, karkoli bi želel.

Obadva sva stala, in slišala sem hitro Rudolfovo dihanje, ki je, razen urinega tikanja, edino motilo popolno tišino v sobi.

"Za božjo voljo," sem zajecjajala, "povej mi, kaj pa se je zgodilo!"

"Oj, ti niti ne moreš pojmiti stiske, v katere sem zabredel," je odvrnil Rudolf, "predno pa govorim o tem, naj ti povem, da je Marija zaklenjena v svoji lastni sobi."

"Zaklenjena — zakaj?"

"Imela je po plesu strahovit nastop s 'staro gospo', je rekel prestolonaslednik. "Tista odurna Taksisivka, ki stanuje nasproti Večerovi palači, je gotovo opazila Marijo, ko je šla po noči iz hiše in je kaj-

pada izbrala najslabši čas, da pove to baronici." In pusto se je nasmehnil. "Seveda ni misliti, da je bila posebno vesela Marijinega vedenja nasproti Štefaniji, saj ti je znano to, ali ne?"

Prikimala sem: "Da, in potem?"

Potem so zaklenili Marijo. In samo ti jo lahko dobiš iz zapora."

"Rudolf, nočem se vmešavati."

"Jaz pa rečem, da se boš. Moram govoriti z njo."

"Ti si blazen."

"Ne, ne, čisto pri pameti. Poslušaj. Želim, da mi pripelješ Marijo k meni na dvor."

Oprijela sem se stola, da obdržim ravnotežje, kajti omahnila sem spriču teh besed in mehanično ponavljala njegove besede.

"Pripeljem Marijo na dvor!"

"Da, to hočem. Poslušaj, Marija; nič ne bo lažjega. Pregovoriti moraš baronico, da dovoli Mariji, da gre s teboj na izprehod, po tem se pa moraš seveda peljati do zasebnega vhoda in Loschek vaju popelje naravnost do mojih sob."

"Jaz ne morem — nočem! Nočem tega storiti!"

Silna jeza me je obšla. "Kako se drzneš poskusiti me uničiti?" sem sopihala. "Sovražim te — poberi se mi izpred oči." Nato pa sem se zgrudila na divan in se mirno zjokala.

Rudolf se je sklonil čez mene. "Draga Marija," je rekel s pregovarjajočim glasom, "nikar ne delaj nobenega hrupa, kajti ako kdo sliši, potem bo tak škandal! Zagotavljam te, da moram videti Marijo. Povrh tega sem sam v veliki nevarnosti."

Vzdignila sem glavo. "Ti v nevarnosti?"

"Sem v prav veliki nevarnosti! Sedaj govoriva kot 'možak k možaku'. Ti si edina oseba, ki ji morem popolnoma zaupati. Prisezi mi, da ne razodeneš nikomur, kar ti bom sedaj povedal, dokler bom živel."

"Ako morem ovdrti nevarnost, hočem. Prisežem ti, Rudolf."

(Dalje prihodnjic)

STE LISTORILI SVOJO DOLŽNOST?

Ali ste pomagali vaši trpeči družini v starem kraju? Ako ste ji, tedaj jo ne pozabite v bodoče.

NE POZABITE

da niste bili pri nas še nikdar prevarani. Naša postrežba je bila vedno najboljša. Pošiljajte ves denar vedno le preko nas. Nikdar vam ne bo žal, kajti naše cene so najnižje in izplačamo denar v starem kraju v najkrajšem času, kar vam lahko za lastnoročnimi podpis prejmemnikov dokažemo.

SPREJEMAMO TUDI DENARNE VLOŽKE PO 4% OBRESTITI.

Prodajamo parobrodne listke vseh parobrodskih črt. Našim potnikom preskrbimo potne listine in vse potrebno za potovanje, in sicer BREZPLAČNO.

Dobimo vam družino iz starega kraja v najkrajšem času in opravljamo vse javne notarske posle.

Kadarkoli kaj potrebujete, pridite osebno, ali pišite na:

NEMETH STATE BANK

IVAN NEMETH, Predsednik.

10 East 22nd Str. 1597 Second Ave., NEW YORK CITY, N. Y.

Frank J. Lausche SLOVENSKI ODVETNIK

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril svojo odvetniško pisarno ter bom uradoval po dnevi 1039 GUARDIAN BLDG. in zvečer od 6:30 do 8. ure na domu, 6121 St. Clair Ave. Izvršujem vsa v odvetniško stroko spadajoča dela. Kadar rabite zanesljivega svetovaleca v sodnih ali drugih stvareh, se obrnite zaupno na našega slovenskega rojaka, ki bo točno in vestno izvršil vašo naročila. PHONE — CENTRAL 710 MAIN 2327

DELNICARJEM SLOV. STAVBINSKEGA & POSOJILNEGA DRUŠTVA

se naznanja DA SE VRŠI LETNA DELNICARSKA SEJA DNE 10. JANUARJA 1921 v dvorani S. N. Doma.

Pričetek točno ob 8. uri zvečer. Vsak delničar je vabilen, da se osebno vdeleži te seje, če mu je le mogoče

ODBOR.

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta. 308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St. Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. popoldne.

SLOVANSKA DELAVSKA PODPORNNA ZVEZA

Združena s Slov. Podp. Dr. Sv. Barbare in s S. D. P. D.

SLOVANIC WORKINGMEN'S BENEFIT UNION

SEDEŽ V JOHNSTOWN, PENNA.

GLAVNI URAD: 634 MAIN ST., JOHNSTOWN, PA.

USTANOVljena 16. AVG. 1908—INKORPORIRANA 22. APR. 1919.

Je močna in sigurna organizacija s 154 krajevnimi društvi, ima nad \$200.000.00 premoženja in okrog 11.00 članov.

Sprejema vsako značajno osebo ne glede na veroizpovedanje, zmožno kakega slovanskega ali angleškega jezika.

Članstvo zavaruje v starosti od 18—45 leta na \$250.00 \$500.00 in \$1000.00 smrtnine in za \$1.00 ali \$2.00 dnevne bolniške podpore. Osebe and 45—55 let starosti za \$100.00 smrtnine in \$1.00 dnevne ali brez bolniške podpore.

Zavaruje se tudi lahko samo za smrtnino brez bolniške podpore.

Celo bolniško podporo plačuje za dobo 6 mesecev in polovico iste za nadaljnjih 6 mesecev ene in iste bolezni.

Člani lahko zavarujejo tudi otroke v starosti od 2—16 let do \$200.00 smrtnine proti 10c mesečnine.

S. D. P. Z. posluje po National Fraternal Congress lestvici.

Svoje obveznosti plačuje redno n točno.

Nova društva se ustanavljajo z osem ali več novimi člani v starosti od 18—55 let.

Vstopnina znaša \$1.00 poleg redne mesečnine za mesec, v katerem pristopi.

S. D. P. Z. ima krajevna društva po vseh naprednih nasebinah v Zdr. državah in Canadi.

Po nasebinah, kjer še ni društva S. D. P. Z., pišite za pojasnila kako istega ustanoviti na glavnega predsednika ali pa tajnika.

J. PROSTOR, preds. 6120 St. Clair Ave. Cleveland, O. BLAŽ NOVAK, tajnik 634 Main Street, Johnstown, Pa.

POLOM

(Dalje)

Na trgu Du Rivale in na Turrenovem trgu je bilo še več ljudi, skupine skrbečih prebivalcev, ženskih in otrok, pomešanih z razkropljenimi gruči vojakov, ki so hodili brez glave semintja; in tam je videla generala, ki je preklinjal prišel iz hotela "pri Zlatem Križu," nato pa napodil konja v besen galop, brez ozira na to, koga utegne potepati. Za trenotek se ji je zdelo, da bi stopila v mestno hišo; a naposled je prišla do podprefektura.

In nikdar prej je ni Sedan do te meje navdal z vtisom tragičnega mesta, kakor danes, ko ga je gledala odetega z umazaniam polmrakom in potopljenega v megla. Hiše so se zdele mrtve; mnogo jih je bilo že dva dni zapuščenih in praznih; druge so ostajale zabite in zaprte, v nespanju bojzani, ki se je razodevala na daleč. Bilo je jutro drgetanja, s temi napol opustošenimi ulicami, obljudenimi le še od plahih senč; nasozki so se videli nagli odhodi, sredi mračnega pobiranja, ki se je vlekle že iz sinočnjega večera. Veliki dan se je bližal, in mesto, kjer je naraščala gneča, se je potapljal v zlu. Ura je bila polšeste; visoka, temna pročelja so glušila grom topov, da ga je bilo jedva slišati.

V podprefekturi je Henrijeta poznala vratarjevo hčer Rozo, majhno blondinko finih in lepih lic, ki je delala v Delaherche-vi tovarni. Nemudoma je stopila v ložo. Matere ni bilo tam, a Roza jo je sprejela s svojo običajno ljubeznivostjo.

"Ah, draga gospa, z manico se nič več ne drživa pokoncu. Ona je šla pravkar nekoliko počivat. Saj veste, pri tem neprestanem dirindaju sva morali biti vso noč na nogah."

Ne da bi čakala vprašanja, je pripovedovala in pripovedovala, vsa razburjena od vseh nenavadnih reči, ki jih je bila videla od večerajšnjega dne.

"Maršal, ta je dobro spal. Ali ti ubogi cesar! Ne niti predstavljati si ne morete, kaj on trpil. Mislite si, pa, ko grem ravno skozi sobo, ki leži poleg toaletne sekle, slišim ječanje, o ječanje, kakor da bi se kdo boril s smrtjo. Trepetaje sem obstala in srce se mi je zalilo z mrazom, ko sem zaznala, da je to cesar. . . Zdi se, strašno bolezen mora imeti, da tako ječi. Kadar so ljudje navzoči, se premaguje, ali kakor hitro je sam, postane tisto močnejše od njegove volje; takrat ječi in tarna, da človeku vstajajo lasje?"

"Kje pa se bijo danes izza rana? Ali veste?" je vprašala Henrijeta, v prizadevanju, da bi prekinila Rozo.

Roza je zamahnila, kakor da hoče odriniti vprašanje, ter nadaljevala:

"Torej, saj razumete, hotela sem vedeti kaj več. Stirikrat ali petkrat sem šla nocoj gor ter pritiskala uho na steno. . . In on je venomer ternal in ni nehal tarnati, in niti za trenotek in zaprl očesa; prepričana sem. . . Kaj ne, to je strašno, tako trpeti, z vsemi skrblmi, ki mu morajo rojiti po glavil! Kajti zmešnjava je tod, drenj in suvanjel! Verjemite mi, vsi skupaj gledajo kakor norci! In vedno novi ljudje, ki prihajajo, in vrata, ki se zaloputavajo, in ljudje, ki se srde, in drugi, ki jočejo, pri tem pa pravcata plenitev kakor v izobčeni: častniki, ki pijo iz steklenic in spe v posteljah s škornji na nogah! . . . Glejte, cesar je še vedno najspodobnejši; on jemlje najmanj prostora—v svojem kotu kamor se skriva, da more ječati v miru."

Nato, ko je Henrijeta ponovila svoje vprašanje, je odgovorila:

"Kde se bijo? V Bazeilles-u se bijo, že od ranega jutra! Vojak

je prišel, konjenik, z vestjo od cesarja; prijedil, da takoj poroča cesarju. . . Ze pred desetimi minutami je maršal odjedil, in zdi se mi da ga hoče cesar še dohietiti, kajti ravno zdaj ga oblačijo. Ni še minute, ko sem videla, kako ga češejo in mu lišpajo obraz z vsemi mogočimi rečmi."

Henrijeta pa, ki je zdaj vendar že enkrat vedela, kar je želela, se je oprostila.

"Hvala lepa, Roza, mudi se mi."

Dekle jo je vljudno spremila do stopnic ter zaklicala za njo:

"Iz vsega srca sem vam na razpolago, gospa Weissova. Saj vem, da je z vami mogoče govoriti o vseh rečeh. . ."

Naglo se je Henrijeta vrnila domov v Voyardsko ulico. Bila je prepričana, da najde soproga tam; mislila je celo, da ga mora hudo skrbeti, ako je ne bo zagledal v domačem stanovanju, in zagledal je še bolj pospešila korake. Ko se je bližala hiši, je dvignila glavo, meneča, da ga zagleda tam gori, sklonjenega skozi okno, kako se ozira po nji, kdaj se vrne. Ali okno, se vedno odprto na stečaj, je bilo prazno. Ko je prišla v stanovanje ter se ozrla po svojih treh sobah, je odpravila in srce se ji je skrčilo; našla je samo tisto ledeno meglo, v prostorih, ki so se tresli pod neprestanim gromom topov. Tam doli so streljali neprenehoma. Postavila se je za hip pred okno. Zdaj, po izvestu, ki ga je bila dobila, si je vzlic steni jutranjih megla do pičice razlagala tresketanje krogelmetov in bobneči grom francoskih baterij, odgovarjajočih daljnemu rohnenju nemških —boj, ki se je bil vnel v Bazeilles-u. Zdelo se je, da se pokanje približuje; bitka je prihajala od minute do minute arditajša.

Zakaj se Weiss ne vrne? Tako zatrdno je bil obljubil, da se vrne domov, kakor hitro pride do prvega napada. In strah Henrijete je naraščal; mislila je na zapreke, na pot, ki je prestržena na granate, ki delajo vrnitev preveč nevarno. Morda se je celo zgodila nesreča. Pregrnala si je to misel; upanje je dajalo njeni delavnosti trdno oporo. Nato jo je za trenotek obšla misel, da bi šla tjakaj, možu naproti. Zadrževala jo je negotovost morda po jeta ravno navskriž; in kaj bo z njo, če ga izgreši? Kakšna muka zanj, če se vrne in je ne najde? Sicer pa se ji je zdela drznost, iti v Bazeilles, nekaj naravnega, spadajočega v njeno nalogo kot pridna gospodinja, ki nemo opravlja, kar zahteva dobro vodstvo njenega gospodinjstva. Kjer je bil njen mož, tam je bilo kratkoma tudi njeno mesto.

A nenadoma je zamahnila, stopila od okna in dejala čisto glasno:

"In gospod Delaherche— Pogledat pojdem. . ."

Domislila se je, da je tudi suknjarnjar prenočil v Bazeilles-u in da utegne pri njem kaj izvedeti, ako se je že vrnil. Naglo se je spustila po stopnicah. Namesto da bi šla ven v Voyardsko ulico, je šla preko tesnega hišnega dvorišča ter si izbrala prehod, ki je vodil v obsežna tovarniška poslopja, gledajoča s svojim velikolepnim pročeljem na ulico Maqua. Ko je stopila v nekdanji glavni vrt, ki je bil zdaj tlakovan, tako da je ostajala od njega le še trata, obdana s krasnimi drevesi, orjaškimi bresti iz preteklega stoletja, je najprej ostrmela nad tem, da vidi pred zaprtimi vrati ute vojaška na straži. Nato se je spomnila, kar je slišala prejnj dan, da je shranjena tukaj vojna blagajna 7. armadnega zbora; in čuden vtis je naredilo nanjo vse to zlato govornica je pravila o milijonih—ki je bilo spravljeno v tej uti, dočim so ljudje tam v daljavi, že pobijali drug drugega. Ali v trenutku, ko je stopila na zadnje stopnice, da pride v Gilbertino spalnico, jo je zadržalo novo presenečenje—srečanje, tako ne pričakovano, da je šla tiste tri stop-

nice, ki je imela že za seboj, spet nazaj, ker ni več vedela, ali se sme že drzniti, da potrka. Vojak, stotnik, je hitel mimo nje kakor bežeča prikazen in hipoma izgubil; in vendar ji je ostalo časa, da ga je spoznala, ker ga je videla v Charleville-u pri Gilberti, ko je bila še gospa Maginotova. Sla je par korakov nazaj po dvorišču in dvignila oči do obeh visokih okon spalnice, kjer so bile žaluzije še zaprte. Nato se je kratko odločila in šla vseeno.

V prvem nadstropju je hotela potrkati na vrata toaletne sobe, kot prijateljica izza otroških let in kot zaupnica, ki je včasih prihajala zjutraj tako pokramljat. Toda vrata, v naglici odhoda naglo zatvorjena, so bila samo priprta. Samo sunila je vanje, pa je stala v kabinetu in nato v spalnici. Bila je soba z zelo visokim stropom, odkoder so padali široki zastori iz rdečega žametja in popolnoma zagrinjali veliko posteljo. Nobenega šuma; vladala je ohlapna tišina srečne noči—le mirno, jedva slišno sopenje sredi rahlega, razhlapelega parfuma španškega bezga.

"Gilberta!" je zaklicala Henrijeta tiho.

Mlada žena je bila takoj zopet zaspala, in pod medlo lučjo, ki je padala skozi rdeče zastore na oknih, se je videla njena lična okrogla glavica, ki je bil zdrknila z blazin in se je opirala na golo roko, med vlovjem čudolepih črnih las.

"Gilberta!" Zganila se je in iztegnila, ne da bi odprla trepalnice.

"Da, da, z Bogem. . . o, prosim vas. . ."

Nato je dvignila glavo in spoznala Henrijeto.

"Ah ti si. . . Koliko pa je pravzaprav ura?"

"Ko je slišala, da je pravkar bilo šest, jo je obšla zadrega, in da jo pokrije, se je pošalila in dejala da to ni čas, ob kakršnem se prihaja buditi ljudi. Nato, ob prvem vprašanju po njenem soprog, je odgovorila:

"Ni se še vrnil; menim, da pride šele devete—Zakaj bi se tudi vračal tako zgodaj?"

Ko je Henrijeta videla ta smehljaj njene srečne zaspanosti, jo je morala siliti:

"Saj ti pravim, da so bijo v Bazeillesu, že od zore, in ker se zelo vznemirjam zaradi svojega moža. . ."

"O, draga moja," je vzkliknila Gilberta, "ti nimaš prav! Moj mož je tako previden, da bi bil, že zdavnaj tu, če bi bila le najmanjša nevarnost. . . Dokler ne vidiš njega, si lahko mirna."

Ta pomislek je šel Henrijeti

globoko do srca. Zares, Delaherche ni bil tak človek, da bi se brez potrebe nastavljal nevarnosti. Zdaj se je vsa pomirila, dvignila je zastore in odprla žaluzije; in soba se je osvetila s polno, rdečkasto lučjo neba, kjer je solnce pričevalo trgati in zlatiti gosto meglo. Eno okno je bilo ostalo napol odprto, in zdaj se je slišal grom topov v tej veliki sobi, polni mlačnega zraka, ki je bila pravkar, še zaprta in zadušena od vročine.

Gilberta se je bila napol vzravnala; opiraje se s komolcem na blazino, je zrla s svojimi lepimi, praznimi očmi v nebo.

"Torej se bijo," je zamrmrala. Krajca ji je bila zdrknila z rame, da se je razgalila in pokazala pod razpuščenimi prameni njenih črnih las raznato, fino polt, dočim je njeno prebujenje razlivalo presunljivo vonjavo, vonjav ljubezni.

"Bijo se tako na vse zgodaj! Moj Bog, kako smešna reč, da se bijo!"

Toda Henrijetini pogledi so se bili pravkar ustavili na dveh vojaških rokavicah, pozabljenih na nočni mizici; in nemože ji je bilo prikriti svoje presenečenje. Takrat je Gilberta zažarela kakor ogenj in jo pritegnila na rob postelje z laskavim gibom zadrege. Nato je skrila obraz ob njeni rami in dejala:

(Dalje prih.)

NOVICE IZ DOMOVINE.

Tatvine suknj. — Po ljubljanskih kavarnah se silno množijo tatvine suknj. Tatvine izvršujejo premeteni, v tej stroki izvežebani tatovi.

Okradene ljubljanske branjevke. — V popoldanskem dolenskem vlaku je drzna žepnatica — verižnica s tobakom

izmaknila širim ljubljanskim branjevkam denarnice s skupno svoto 6500 K. Oškodovane branjevke so opazile tatvine pri Novem mestu. V vlaku je bila velika gnječa.

Ustrelil je očeta. — Jožef Spenal v Velikih Kampiljah pri Muljavi. Oče Spenal je bil posestnik in se je pravkar vrnil iz Amerike. Ker sinu ni hotel prepustiti gospodarstva, sta se v pijanosti sprla in sin je očeta ustrelil z revolverjem v trebuh. Oče je umrl, sina pa so zaprli.

Original. — Stražnik pripelje 50-letnega Nikolaja iz Jaske na policijo — zaradi beračenja na Marijinem trgu. Uradnik ga vpraša, zakaj berači. Nikolaj: "Gospod komisar, imam to navado, da se vsakemu gospodu, ki ga srečam, lepo poklonim!" Uradnik: "Pa ste na Marijinem trgu beračili!" . . . Nikolaj odgovoril: "Kaj pa morem za to, če sta mi na moj poklon dva gospoda vrgla po dve kroni v kapo!" . . . Izročili so ga sodišču, ker so gospodje na policiji protivni takim poklonom.

Grozen zločin se je pripetil na vlaku, ki je ponoči vozil na progi Subotica-Baja. Neznani zločinci so med vožnjo zagnali strojevodjo v ogenj kotla lokomotive. Zaprli so tri osumljene kurjače.

List Enakopravnost je pričel izhajati iz potrebe. Tako je tudi potrebno, da se ga povspeši do cilja—trdnje in neomajne podlage v splošnem. Da se to uresniči, je velike važnosti to, da se vsak izmed čitateljev potrdi pridobiti čimveč novih člankov — naročnikov. List je storil že mnogo za vas, da za vas, ki čitate te vrstice. Koliko ste pa storili vi za list?

Slov. Delavski Dom v Collinwood, O. IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednik: — JOHN IVANČIČ, 1280 E. 168th St. Tajnik: — ANDREW ZUPANC, 385 E. 162nd St. Zapisnikar: — JOHN PRUDIČ, 1276 E. 168th St. Blagajnik: — FRANK FENDE, 1225 E. 168th St.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: — JOHN BOHINC, 1296 E. 173rd St. FRANK HAJNY in JOHN PAVLIN.

STAVBINSKI ODBOR: JOHN IVANČIČ, FRANK FENDE, JOHN BOHINC, PAUL ČESNIK, PAUL ŽELE. Direktorske seje se vršijo vsak prvi in tretji torek v mesecu v Jos. Kunčičevi Dvorani.

Brezplacne preiskave in posvetovanja - ta teden!

Zavedam se, da je v Clevelandu in v bližnjih mestih na stotine ljudi, ki trpijo radi kake zastoje, nerazvorne ali komplicirane bolezni, ki potrebuje pažno dobrega zdravnika. Ako pridete v moj urad ta teden, vas bom natančno preiskal brezplačno in vam naravnost razodel, kaj vam je. Ako vidim, da vas sploh ni mogoče več ozdraviti, ne bom sprejel vašega slučaja. Mnogo mojih bolnikov je ozdravilo pri meni, dočim jim drugi zdravniki, katere so obiskavali, niso mogli ničesar pomagati; v resnici so poskusili vse načine zdravljenja predno so prišli k meni.

Že leta in leta zdravim akutne in zastarele bolezni moških in žensk. Ko me enkrat obiščete boste takoj spoznali kakaj dobivam rezultate v dosledno kratkem času. Jaz odstranim resničen vzrok in simptomi izginejo. Vsem bolnikom, ki prično z zdravljenjem ta teden bom računal mnogo manj, v resnici polovico manj, kot navadno. Pridite danes ter zadovoljite sami sebe. Jaz špecializiram v zdravljenju novih in zastarelih bolezni kot so: krvni, kožni, ali nerazvorni neredi, želodčne, črvesne in jedvične nadloge, tudi revmatizem, bolečine v križu ali sklepih, glavobol, zabasanost, vrtočlost, izpahki in katarh v nosu, glavi in grlu. Moje najboljšo priporočilo so moji nekdanji bolniki, ki pošiljajo k meni druge z vsakim dnevem. Bolnikom zunaj mesta, se da točno pozornost, tako da se lahko vrnejo isti dan. Ne zdravi se nikogar pismenim potom. Prinesite ta oglas, kadar pridete.

REZULTATI ŠTEJEJO

ZDRAVLJENJE Z ELEKTRIKO in DIREKTNO VBRIZGAVANJE SOKRVICE, VAKCINOV in BAKTERINOV, KATEREGA SE POSLUŽUJEM, VAM JAMČIJO USPEH. POSVETUJTE SE Z MENOJ ŠE DANES. NE ODLAŠAJTE SE NADALJE.

URADNE URE: Od 9. dop. do 8. zveč. DR. KENEALY OB NEDELJAH Od 10. dop. do 2. pop.

647 EUCLID AVE. DRUGO NADSTROPJE CLEVELAND, O. Vrata zapadno od Star gledališča REPUBLIC BLDG. Vrata vzhodno on Bond's trgovine

Lokalne novice.

—Na vzhodni 45. cesti se je izvršil sinoči rop takorekoč pred nosom policajca. Mihael Melzer iz 1429 vzhodni 43. ceste, Mrs. Belle Claude iz 1422 vzhodne 55. ceste in njena sestra Mrs. Rose Buehner iz 3720 Payne Ave. so brezskrbno stopali po Payne Ave. Ko pridejo mimo neke oglaševalne table na 45. cesti, stijo izpada desk trije fantalini ter jih napadejo. Melzeru je eden nastavlil no-go, da je padel, nato pa mu je vzel iz žena \$2. Drugi je zgrabil Mrs. Claude, jo prisilil na kolena in ji iztrgal iz rok denarnico, v kateri je bilo \$25. Med odigravanjem prizora pa je stal onkraj ceste, zamaknjen v senco, mož postav. Na mesto je prišel ravno, ko so se banditi pripravljali na beg; dva izmed njih je prijel, ko sta naredila komaj par korakov, dočim jo je tretji srečno odkril.

S kroglo v glavi je letel 35 letni James Shurney več kot eno milio daleč od St. Clair Ave. in vzhodne 15. ceste do Charity bolnišnice, kjer so se zdravniki zanj vili, da bo najbrže podlegel rani. Policaja Bellett in Snyder, ki sta celo zadevo preiskala, poročata, da je prišel Shurney na dom svoje svakinje Mrs. Willie Davis, ki je stara 31 let in stanuje na 1512 E. 15. St. Med njima se je vnel prepir in kot pravi Mrs. Davis je izstrelila revolver v samobranu.

— Frank Zizelman je mož, ki že trideset let izdaja poročna dovoljenja clevelandskim parom. Tekom tega časa je bilo izdanih približno 153.000 poročnih dovoljenj. Od teh jih je Zizelman osebno izdal kakih 133.000. Lahko se torej misli, da je eden najbolj poznanih ljudi v Clevelandu, akoravno se ne more trditi, da so vsi, ki ga poznajo njegovi najboljši prijatelji. — Izdajanje poročnih dovoljenj je jako interesantno delo, pravi Zizelman. "Nevesta ponavadi zardi, ko jo vprašam, koliko je stara, in če je bila že kdaj poročena. Ženin pa je še bolj neroden, ko si prizadeva, da bi izgledal koliko mogoče naravno, ko se mu stavi razna vprašanja. To je v resnici jako zanimivo delo, ki se ga nikoli ne naveličam. Zizelman pravi, da se dandanes ljudje veliko mlajši ženijo kot pred leti, in da teorija, češ, da moški čakajo z ženitvijo, da si ustanove lastno ekzistenco, danes ni več resnična.

— Zaštrajkalo je pretekli teden 125 livarjev (molderjev) pri Grabler Manufacturing Co., ko je družba objavila 10 in 12 procentno znižanje plače. Tudi okrog 30 livarjev, ki so vposledni pri United Brass Co., Republic Co., Sterling Co., in Globe Co., je zastavkalo, ko so družbe naznanile 10-procentno znižanje plače, uvedbo 9-urnega dela in pa obratovanje na podlagi principa "odprte delavnice". Okrog 45 drugih livarn, v katerih se izdeluje predmete iz medine, ni dosedaj podvzelo še nikake proti-unijske akcije. Poleg tega je v mestu tudi še 150 jeklarskih livarn, ki še vse upoštevajo kontrakt z unijo, ki določa 90c na uro, akoravno je kontrakt potekel s 1. januarjem.

— Včeraj je clevelandska policija aretirala tri moške, ki so obtoženi tatvine in roparstva. Kot se izjavljajo mestni detektivi, se je s tem prišlo na sled organizirani bandi tatov, ki je v preteklem poletju iz Euclid Beach parka odpeljala 35 avtomobilov. Detektiva Cowles in Callahan sta v soboto vdrla v garaž na 11300 Wodstock ave. Dobila sta tri avtomobila, o katerih trdita, da se jih je prena-rejevalo, zato da bi jih ne bilo mogoče spoznati za ukradene. Odprla sta tudi tla garaža in našla vse polno raznih avtomobilskih delov, katere se je rabilo pri predgručanju ukradenih avtomobilov.

Manica Komanova: OVENELI CVET.

Izkušnja nas uči, da čim lepša in finejša je cvetlica tembolj rahlošutna je in tem prej jo popari strupena slana. Zdi se mi, da je prav tako s človeškim življenjem. Koliko cvetočih, upa polnih bitij je plen neizprosne smrti, medtem ko starijavi in bolehati ljudje poključujejo leta in leta.

Taka cvetka je bil Zalokarjev Ivan. Njegovemu spominu naj veljajo naslednje vrstice.

Ivan je bil sin posestnika in mizarja. Ko je dovršil ljudske šole, je vstopil v očetovo delavnico ter se vrlo dobro izučil mizarske obrti.

Ze kot otrok je bil čudovito ljubeč. Z leti pa je rasla njegova lepota in v devetnajstem letu je bil tako krasen mladenič, da ga je bilo veselje gledati. Bil je šibke, a precej velike in ravne postave. V obraz je bil podoben bolj cvetočnemu dekletu kot mladeniču, kot sneg bela polt, rožna lica, rdeči ustnici, drobni zobje, vse mu je lepo pristojalo. Najlepše pa so bile njegove oči: iz njih je sijala nepokvarjenost, ki jo zaman iščemo pri večini mladine te starosti.

V svojem dvajsetem letu se je Ivan strastno zaljubil v svojo nečakinjo Milko; toda bil je preboječ in presramežljiv, da bi ji razodel svojo ljubav. Hodil je v posele k Milkinemu bratu in je bil stečen, ako se je mogel tudi z Milko nekoliko pogovoriti. Milka je bila razumna deklica in je kmalu uganila, da Ivanovi poseti veljajo več njej kakor bratu. Vedela je, da jo mladenič ljubi in obžalava. Ko se je nekoč vendarle o-junačil ter jej razodel, kaj čuti zanj, je bila že zdavnaj pripravljena na to. Mirno mu je odgovorila:

"Ivan, mlad si še, stokrat si še premisli!"

"Nikakor ne!" se je rotil Ivan. "Ti si prva in zadnja, ki jo morem ljubiti. Za drugo ni prostora v mojem srcu!"

"Ivan, tako govori vsak mladenič, stori pa drugače."

"Milka, nisem tak kakor so drugi. Ljubezen, ki jo čutim zate, ponesev v grob."

In tako je Ivan še dalje zahajal k Milki.

Milka je bila glede ljubezenskih stvari precej hladna. Rada je sicer občevala z Ivanom, toda prav tako rada je kramljala z vsakim, ki je zahajal v hišo ter jej v bratovi družbi kratil dolge zimske večere.

"Pri očetu in pri materi mi je tako prijetno," je dejala večkrat. "in pa saj ni treba, da bi se motale vse pomočiti."

Ta njena hladnost je podnetila Ivana še bolj. Vedel je sicer, da bi osrečil najlepšo in najbogatejšo mladenko v župniji, ako bi bil ponudil roko in srce, toda kaj so ga brigale druge. Gorel je le za Milko, živel le za njo ter bil strastno ljubosumen na vsakega, ki se je skušal le količkaj njej bližati.

Bilo je o vseh svetih. Nebo je bilo oblačno in redke snežinke so padale na množico, ki se je pravkar vsula iz farne cerkve ter drla na pokopališče, da tamkaj ob ozaljšanih grobovih nekoliko pomoli za rajnike.

Jaz sicer nisem imela še nikogar na pokopališču, ki bi mi bila dolžna okriti grob, vendar sem šla tja za drugimi. Zanimalo me je od nekdanj lepo petje in vedela sem, da na ta dan zapoje pevci na grobeh genjlive žalostinke.

Najprej so se vršile cerkvene ceremonije, tem je sledilo petje, potem me je ustavljal tu pa tam kak znanec, tako da se je že večerilo, ko sem stopila s pokopališča. Tedaj pa me potrepnje na ramo — Ivan. "Ali smem malo s teboj?" "Da, Ivan, prav veselilo me bo." Šla vsa počasi proti moji rojstni vasi, pomenkovanje se to in ono. Razume se, da je prišla na vrsto tudi Milka. Ni mi zakrival sverte vroče ljubezni do nje, pač pa mi je tožil, da se ona vse prema-

lo meni zanj. "Kaj praviš," mi je dejal in upr vame svoje modre oči, "ali me bo čakala?" "Bodi miren, Ivan, vem, da te Milka počaka. Ne omoži se prej, ne!"

"Oj ti si teta njena, lahko govoriš dobro besedo zame pri njej, ubogala te bo."

"Da, Ivan, vse poskusim, le bo di brez skrbi!"

Tako sem ga skušala potolažiti, kajti smilil se mi je zaljubljeni mladenič.

Pred našo hišo sva se ločila.

Se tisto zimo pa je začel Ivan bolehati. Cutil je bolčine v križu in utrujenost v nogah. V začetku se ni dosti zmenil toda ker ga je bolelo vedno huje, se je napotil k zo avniku. Ki ga je natančno preiskal ter končno dognal, da bo treba operacije.

Ivan je operacijo srečno prestal. Vendar mu je zdravnik strogo zabil, naj skrbno pazi, kajti ta bolezen zelo rada vpliva na drob, kar je skusil že pri mnogih slučajih.

Zdravnikove slutnje so se le prekmalu uresničile. Ivan se je nekaj časa počutil res bolje, a kmalu se mu je povrnila prejšnja slabost.

Koliko so si prizadeli skrbni starši, da bi oteili ljubljenuemu sinu življenje! Klical so mu zdravnike, lečili ga z vsakovrstnimi zdravili, a zaman! Ivan je hiral in hiral.

V boleznih sem ga večkrat obiskala, ga tolažila, kakor sem vedela. Iz njegovega govorjenja sem spoznala, da trdno upa, da še okrevva. Ni čuda! Saj še onemogli stavec, ki je sebi in drugim le še v nadlego, nerad misli na smrt, kaj šele mladenič, ki si slika življenje še vse lepše kakor je v resnici!

Najraje je spomenkoval o Milki. Kljub svoji boleznii jo je vroče ljubil.

"Kako se ti danes zdim?" me vpraša nekoč.

"Ivan, vedno boljši se mi zdiš. Mislim, da boš kmalu zopet čil in zdrav."

"No, to bo Milka gledala, ko po boleznii zopet stopim pred njo!"

"I seveda, le glej, da ji napraviš kmalu to veselje!"

"Mislim, da okrevam do tedaj, ko pojdem z drugimi fanti na nabor. To bo čez tri mesece."

"Oj, takrat ti pa napravi Milka tak šopek, da ga boš vesel!"

"Ce ga bo le hotela?"

"Bodi brez skrbi, Ivan! Imel boš njen šopek, noben drug!"

In veselja so mu zažarele oči. . . Taki so bili najini pogovori. Na njegovo željo ga je posetila večkrat tudi Milka, ki je imela za časa boleznii posebno sočutje do njega. Prinašala mu je sveže šopke rož, se šalila z njim ter se trudila na vse načine, da mu vsaj nekoliko osladi zadnje dneve.

Nekoč mi javi njegova mati vsa prepadena, da je Ivan zelo slab. Odpravila sem se nemudoma k njemu. In res, poznalo se mu je že na obrazu, da ni več daleč kastrofa.

Skušal mi je podati roko, a ni več mogel. Prijela sem ga za roko ter mu jo rahlo potisnila pod odelo. Srce se mi krčilo v bolesti, ko sem zrla ta upali, a še vedno lepi obraz.

"Skoraj dvomim," mi je dejal komaj slišno, "da bi še kedaj ozdravel."

"Ivan dragi, vse je še mogoče!"

"Torej še upaš?"

"Zakaj bi neupala? Mlad si in vse se lahko obrne na bolje."

Pogledal me je hvaležno s svojimi milimi očmi, potem pa je trudno zamižal.

Zdelo se mi je, da spi, zato sem hotela tiho oditi.

Bila sem že pri vratih, a še enkrat sem se ozrla nanj v svesti, da ga vidim poslednjikrat.

Kake tri dni pozneje je prišla Milka k meni v vas. Zapletli sva se v najživahnejši pogovor, ko prihiti v sobo njen mlajši bratec ter vzklikne v eni sapi: "Zalokarjev Ivan je umrl!"

CUNARD LINE. LADJA CARONIA odplove 15. januarja 20.000 ton, proti TRSTU do NAPELJ Cena tretjemu razredu v Trst preko Napelj. \$104.50 Dodatno še \$5.00 vojnege davka. V vašem mestu je naš lokalni zastopnik. Pojdite k njemu.

Dasiravno sem bila že davno pripravljena na to, vendar sem začutila v srcu neizmerno bolečino. Molče sem se ozrla v Milko, ki se je v tistem hipu sklonila k meni, naslonila glavo na mojo ramo in zaihtela.

Cutila je predobro, da je z Ivanom nehala biti srce, ki jo je ljubilo bolj kot vse drugo na svetu. Zopet se je približal dan vseh svetih, in zopet smo obiskali grobove svojih rajnikih.

Ustavila sem se takoj pri vходу, kjer je bil nov, s cveticami porasel grob Ivanov.

Na lepem kamenitem spomeniku je bila vdelana slika iz njegove najljepše dobe. Ta slika je bila tako živa, da sem si mislila, zdaj pa zdaj bo stegnil roko proti meni ter veselo zaklical: "Bodi zdrav!"

Toda bila je le slika, lepa, mrtva slika! Na njegovem grobu so rastle košate krizanteme, ki so obrašale svoje cvetove k tlem, kakor bi hotele naznanjati, da tu pod njimi vene telo, ki je cvetelo nekdanj še lepše od njih.

Naslonila sem se na spomenik ter se zamislila v pretekle čase. . . Da, danes pred letom je bilo. . . Odhajala sem s pokopališča, ko je pristopil tam pri ograji k meni, poln življenja, poln mladeniške lepote in me spremil domov. — Mnogo mi je pripovedoval med potjo: In čujem ga še danes: "Kaj praviš, ali me bo čakala?"

Manica Komanova: SKOPI GROGA.

Teško bi bilo najti bolj skopega in lakomnega človeka, kakor je bil stari bajtar Grogga. Bil je suh kakor trska; ni čuda, saj si še subega kruha ni toliko privoščil, da bi se nasitil. Oženjen ni bil. Kako tudj eni bi bilo treba obleke, jedla bi vsak dan, ej, to pa velja! In če bi prišli še otroci, kdo jih bo redil? Ne, ne, ženitev ni bila po Grogovi glavi. Ker pa sam ni mogel vsega ogospodariti in ogospodinjiti, je dal zemljo v najem, sam pa je hodil na dnino. Vina si ni privoščil nikdar kapljice, ker se mu je zdelo predrago.

Za to pa se je vsakomur čudno zdelo, ko je nekoč pretkani Grogov sosed Anžek naredil s svojimi sosedi stavo, da pripravijo Grogga do tega, da kupi ne le sebi, ampak tudi drugim toliko vina, da bo teklo od mize. Grogga je imel poleg svoje skoposti tudi to slabost, da je bil zelo radoveden. Zaraditega je hočil redno vsak večer v vas k Porentu, kjer so se navadno zbirali možakarji vse vasi ter premlevali novice iz vseh krajev. To priliko je porabil vziti Onžek, da doseže svoj namen.

Nekega večera pride k Porentu, vzame iz žepa dve srečki ter pravi: "Ljubi sosedje, dve srečki sem kupil. Vsaka velja štiri krone. V par dneh bodo srečke dvignjene. Ce bi morda tudi izmed vas kdo rad srečko kupil, mu eno prav rad odstopim. "Grogga, — je dejal ter se obrnil k njemu — "kup ti eno!"

"Beži, beži, Anžek" — je jelca Grogga — "to je že velik denar. Ne morem, naj jo kupi kdo drug!"

Toda Anžek ni odjenjal. "Grogga, kupi jo, ne bo ti žal!"

MALI OGLASI. NOVOPOROCENCA. BODITE PAMETNI in kupite AR—BU MAZILLO. Proda se grocerija in mesnica z dovoljenjem za 5 let. Proda se prav poceni radi odhoda v stari kraj. Več se poizve v uradništvu tega lista. (324)

Mohar & Oblak, 9206 Superior Ave. PRVA SLOVENSKA PLUMBERJA. Pokličite nas, ako hočete dobro in poceni delo. Phone: Cedar 2375 Po noči pokličite Lincoln 1625 R

COLLINWOODČANKE POZOR!

V torek, 11. januarja se vrši seja ženskega odseka Slovenskega Delavskega Doma. Ker se gre za važno stvar kot tudi za prihodnjo veselico, katero priredijo Collinwoodskje žene in dekleta v prid Slov. Del. Doma, se pozivlja vse napredne Slovenke, da so gotovo navzoče. Seja se vrši v Jos. Kuničevi dvorani ob 7:30 zvečer. (7)

IZGUBILA SE JE večja denarnica v kateri se je nahajalo \$42 in ključ; zgubljeno je bilo med 62 in 63 St. na St. Clair Ave. Pošten najditelj naj se zglasti na 6304 St. Clair Ave. 9)

Najmodernejši pogrebni zavod v Clevelandu Frank Zakrajšek POGREBNIK IN EMBALMER 1105 Norwood Rd. Tel. Princeton 1735—W. TEL. Rosedale: 4983 Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

THE W-K DRUG CO. St. Clair, vokal Addison Rd. Edina slovenska lekarna v Clevelandu.

John Komin, Lekarnar. Mi izpolnjujemo zdravniške recepte točno in natančno.

Oglašujte v "Enakopravnosti!"

IZOBRAZBA JE TEMELJ VSAKEGA NAPREDKA!

Veliko ljudi je, ki imajo veliko voljo, toda manjka jim izobrazbe, za to ne morejo naprej. Kdor ni imel prilike, da se izobrazuje v mladosti, temu je odprta še ena pot, da si pridobi za življenje potrebno znanje, in ta pot so knjige. V naši zalogi dobite naslednja poučna in tudi zabavna dela:

Angleško-slovenski besednjak — sestavil dr. F. J. Kern. Cena \$5.00. Družinski koledar za leto 1921 Cena 75c. Kratka navodila za državljanstvo. Cena 10c. Poezije Ivana Zormana. Cena \$1.25. V močvirju velemesta. 50c. Pri naročilih po pošti priložite k navedeni svoti še 5c za po-kritje stroškov. AMERIŠKO - JUGOSLOVANSKA TISKOVNA DRUŽBA 6418 St. Clair Ave. Cleveland, O.

ISCE SE KUCHARICA za restavracijo. Vprašati je od 7 ure zjutraj pa do 6. zvečer. Frank Dežman, 1336 E. 55 St.

ISCE SE SLOVENKA za opravljanje domačih opravil in za oskrbo treh otrok. Plača \$80 na mesec, hrana in stanovanje. Zglasiti se je v našem uradu. (11)

ŠTIRI SOBE se oddajo v najem; električna, kopališče in toplota. Sprejme se družina z enim majhnim otrokom ali brez otrok. Naslov se dobi v uradu lista Enakopravnost. (9)

FAIRCHILD'S BEST FLOUR. Izdelana v THE CLEVELAND GRAIN & MILLING CO.

DR. J. V. ZUPNIK ZOBOZDRAVNIK 6131 St. Clair Ave. Uhod iz 62. vzhodne ceste.

LIBERTY BONDI IN VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE. Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljivi prekupčevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal deveta cesta in Euclid dave, nad Singer Sewing Machine Co. Odprta do 6. ure zvečer.

Gramofonske Plošče. zahtevajte novi cenik. Velika zaloga ur in zlatnine. Wm. Sitter 6805 ST. CLAIR AVENUE Cleveland, O.